

การวิเคราะห์ปัญหาสังคมออนไลน์ตามทัศนะของคานท์

Problems of Social Media According to the Perspective of Kantian Ethics

ภูษิต รัตนถาวรกิติ¹ และ ธีรธรรม แสงแก้ว¹

Bhusit Rattanathawornkiti¹ and Theerat Saengkaew¹

¹ปรัชญาคณะบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹Doctor of Philosophy, Kasetsart University

Received: February 27, 2020

Revised: July 9, 2020

Accepted: August 3, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาปัญหาทางจริยธรรมในการใช้งานสังคมออนไลน์ของประชาชน ยกตัวอย่างการใช้งานเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในการใช้งานบ่อยที่สุด จึงได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาสังคมออนไลน์ตามทัศนะของคานท์ โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ (1) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาจริยธรรมในสังคมออนไลน์ (2) เพื่อวิเคราะห์แนวคิดจริยศาสตร์ของคานท์กับปัญหาจริยธรรม (3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสังคมออนไลน์ในทัศนะจริยศาสตร์ของคานท์ ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันมีผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก ทั้งเด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่ โดยมีผู้ใช้งานเฟซบุ๊กมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยปัญหาที่พบบนนั้นเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ในการใช้งาน ใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นแบบผิด ๆ ใช้เป็นช่องทางในการโจรกรรม หลอกลวง และการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสังคมออนไลน์ที่มีคนจำนวนมากใช้งานอยู่จึงทำให้ดูว่าในปัจจุบันนี้ความปลอดภัยในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ยิ่งลดน้อยลงไป แม้ว่าสังคมออนไลน์จะเปิดเป็นพื้นที่อิสระให้กับทุกเพศทุกวัยได้ใช้งาน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อตอบสนองความต้องการความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งคานท์มองว่าการกระทำบางอย่างอาจถูกต้อง เช่น การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นจริงที่ไม่ได้ปรารถนาสิ่งตอบแทนหรือการใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและส่งผลต่อไปยังผู้ใช้งานคนอื่น ๆ ถือว่าเป็นการส่งกำลังใจให้กับเพื่อนมนุษย์สามารถนำไปปรับใช้และการพัฒนาชีวิตของตนเองได้

คำสำคัญ: สังคมออนไลน์, จริยธรรม, ศีลธรรม, คานท์

Abstract

With both advantages and disadvantages of social media, the researcher was interested in conducting the research study of the analytical study of social media communication based on Kant's theory. The objectives of this study are (1) to analyze morality on social media (2) to analyze Deontological Ethics of Kant and moral problems (3) to analyze social media problems and Kant's Ethics. The research result showed that, nowadays youths, teenagers, and adults are using Facebook as their first selected social media. All social media problems were started from misconduct using, improper comments, stealing & cheating chances as well as social media addiction resulted in reducing the security of social media using. The online community are open for everyone to exchange

information, enjoy convenient communication, Kant sees that some actions may be correct, such as disseminating true information that does not desire compensation or using social media as a guideline to improve the quality of life and affect the user. Others are considered encouragement to fellow humans to be able to apply and improve their lives.

Keywords: Social Media, Ethics, Morality, Kant

บทนำ

ปัจจุบันข้อมูลที่ปรากฏอยู่บนสื่อสังคมออนไลน์ มีทั้งคุณและโทษขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่นำเสนอออกมา แต่ทั้งนี้ประเด็นที่ต้องการศึกษานั้นคือ ปัญหาอะไรบ้างที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้กรอบแนวคิดทางจริยธรรมเป็นหลัก ซึ่งจริยธรรมนี้ไม่ใช่ข้อบังคับหรือตัวกฎหมาย ที่จะสามารถใช้บังคับได้กับทุกคน แต่เปรียบเสมือนข้อตกลงสำหรับผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์พึงทราบและควรกระทำตาม ไม่มีบทลงโทษ เพียงแต่ชี้ให้เห็นถึงสิ่งนั้นถูกหรือผิด ที่บุคคลหนึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำที่ตนได้กระทำลงไป เมื่อมองให้ลึกลงไปจะเห็นได้ว่าตัวจริยธรรมนี้ได้ถูกอิงอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น แต่ละสังคม ซึ่งบรรดานักปราชญ์ต่างก็ได้แสดงทัศนะทางจริยธรรมของตนทิ้งไว้ให้คนรุ่นหลังได้นำมาคิดวิเคราะห์ตาม เช่น อริสโตเติล, คานท์, คานธี เป็นต้น ได้เสนอแนวคิดในการดำเนินชีวิตในสังคม จนต่อมาได้พัฒนากลายเป็นทฤษฎีหรือหลักการ ที่เรียกว่า “จริยศาสตร์” ซึ่งมีหน้าที่ศึกษาว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ โดยมุ่งเน้นไปในทางทฤษฎีมากกว่า ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดทางปรัชญาที่มีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กันกับสังคมออนไลน์ ดังต่อไปนี้

กองเทคโนโลยีดิจิทัล (2559) เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถใช้งานเพื่อช่วยให้การเชื่อมโยงถึงกัน ทำความรู้จักกัน สื่อสารถึงกันได้ง่ายขึ้นผ่านผู้ให้บริการระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งถ้าอยู่ในรูปแบบของเว็บไซต์ก็จะเป็นพื้นที่ที่ใช้เชื่อมโยงผู้คนไว้ด้วยกันเพื่อให้บริการในด้านต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการสร้างเนื้อหาตามที่คุณสนใจ เช่น FaceBook, Line, Twitter, YouTube และ Instagram เป็นต้น โดยผู้ให้บริการในแต่ละประเภทต่างมีทั้งรูปแบบที่มุ่งหมายแสวงหา

กำไรและไม่มุ่งหมายแสวงหากำไร

ภาณุวัฒน์ กองราช (2554) สังคมออนไลน์เป็นระบบการสื่อสารที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบันซึ่งมนุษย์ทุกคนไม่จำกัดว่าจะเป็นหญิงหรือชายสามารถเข้าใช้งานได้ทัดเทียมกันหมด การเปิดรับเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่อย่างรวดเร็วนั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า นอกจากเทคโนโลยีของการสื่อสารจะช่วยลดระยะเวลาในการติดต่อลดลงและยังสามารถทำให้คนในสังคมมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิมมากยิ่งขึ้น คือสามารถนำเสนอข้อมูล ข่าวสารได้กว้างมากขึ้นหรือใช้เป็นโอกาสในการแบ่งปันข้อมูลไปยังพื้นที่ทางไกล เช่น จากประเทศหนึ่งสู่อีกประเทศหนึ่ง และมีการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ตามที่ผู้ใช้ให้ความสนใจหรือมีจุดมุ่งหมายในการใช้งานที่คล้ายคลึงกัน ดังที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์

วัฒน ภูวทิศ (2554) การเผยแพร่ข้อมูลผ่านอุปกรณ์หรือการถ่ายทอดสด ที่เป็นการสร้างข้อความบนสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบการประชุม “ปิด” ผู้ที่มีความต้องการเข้าใช้งาน ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้ดูแลก่อน รวมถึงหากมีการแสดงความคิดเห็นผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์แล้วเกิดข้อผิดพลาด จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือองค์กร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการรับผิดชอบโดยทันที และแสดงถ้อยคำเพื่อขอโทษต่อบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับความเสียหาย โดยผู้ที่ได้รับความเสียหายก็ควรที่จะได้โอกาสชี้แจง เพื่อแสดงความบริสุทธิ์และเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาลุกลามไปยังส่วนอื่น ๆ ได้อีก

ทองหล่อ วงษ์ธรรมา (2544) คุณประโยชน์ของจริยศาสตร์นั้นช่วยให้มนุษย์รู้ว่าควรทำอะไรไม่ควรทำอะไร เมื่อกระทำสิ่งใดลงไปย่อมมีผลที่ตามมาเสมอ และ

สิ่งที่ตามมาย่อมเป็นผลสะท้อนจากการกระทำในอดีตที่จะเป็นตัวบ่งชี้ว่ามีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่าอย่างไร นอกจากนี้แล้วเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญรุ่งเรืองในสังคมนั้น ๆ ที่แสดงออกให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ สุจริต ความเมตตา และกรุณา ก่อให้เกิดความสำนึกในหลักศีลธรรมและจรรยาจนเป็นที่มาของบรรทัดฐานแห่งการดำเนินชีวิต ที่นักปรัชญาและนักศึกษานำมาใช้เพื่อสั่งสอนต่อไปยังมนุษย์ว่าอะไรที่ไม่ควรปฏิบัติ อะไรที่ควรปฏิบัติ อันจะทำให้สังคมประสบแต่ความสงบสุข

สมิคร บุราวาส (2544) จริยธรรมคือความดีงามของมนุษยชาติ การกระทำที่ชอบธรรมจะต้องเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถทำซ้ำได้โดยไม่มีความเสียหายต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันหรือต่อสังคม กล่าวได้ว่าเป็นการกระทำที่เอามนุษย์ทั้งหมดรวมถึงตนเองเป็นจุดหมายปลายทางเป็นสำคัญ ไม่มุ่งหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสร้างความสุขให้แก่ตนเอง ซึ่งการกระทำตามหลักจริยธรรมนั้นไม่ใช่เป็นไปเพื่อตนหาหรือกระทำความดีเพื่อหวังผลลัพธ์ที่อาจจะมอบความสุขแก่ตนเองในอนาคต อันเป็นสิ่งที่คานท์ใช้ยึดเป็นหลักจริยธรรมสากลที่หวังให้มนุษย์บังคับตนเองให้กระทำความดี

จะเห็นได้ว่าสังคมออนไลน์มีหลายประเภทไม่ใช่เพียงแค่เฟซบุ๊กเท่านั้น และสื่อสังคมออนไลน์ถูกประกอบไปด้วยผู้ส่งสาร สาร วิธีการหรือตัวโปรแกรมประยุกต์ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต และผู้รับสาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า สังคมออนไลน์ หมายถึง สังคมประเภทหนึ่งที่มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกัน และใช้ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้อย่างสะดวก ผ่านบริการทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยบุคคลทุกเพศ ทุกวัยสามารถเข้าใช้งานได้ ดังนั้นจึงควรมีกรอบทางจริยธรรมมาประกอบใช้ในการเข้าใช้งานเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะก่อให้เกิดความวุ่นวายบนสังคมออนไลน์ โดยใช้แนวคิดทางจริยศาสตร์ของคานท์มาวิเคราะห์ประเด็นที่เกิดขึ้นบนสังคมออนไลน์ โดยมีหลักศีลธรรมที่สำคัญคือการบังคับให้กระทำความดีเพื่อความดี ไม่ใช่กระทำไปเพียงเพื่อต้องการผลตอบแทนหรือการแสวงหาความสุขให้กับตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาจริยธรรมในสังคมออนไลน์
2. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดจริยศาสตร์ของคานท์กับปัญหาจริยธรรม
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสังคมออนไลน์ในทัศนะจริยศาสตร์ของคานท์

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้มาจากการศึกษา หนังสือ บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์ ประเด็นปัญหาการใช้งานสื่อออนไลน์ กับหลักจริยศาสตร์ และความรับผิดชอบต่อสังคม ดังต่อไปนี้

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน (2543) ได้อธิบายความหมายของจริยศาสตร์ว่า “จริยศาสตร์” เป็นภาษาสันสกฤต (จริย+ศาสตร์) แปลตามตัวอักษรว่า ศาสตร์ที่ว่าด้วยความประพฤติหรือศาสตร์แห่งความประพฤติ โดยนัยนี้จริยศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความประพฤติหรือการกระทำของมนุษย์นั่นเอง บางทีเราก็มักเรียกว่าปรัชญาจริยธรรมหรือหลักจริยธรรม และคำว่าจริยธรรมนี้ตรงกับ ภาษาละตินว่า (Mores) ซึ่งหมายถึงระเบียบแบบแผนหรือข้อปฏิบัติ

จำนงค์ ทองประเสริฐ (2552) ได้อธิบายความหมายของจริยศาสตร์ คำว่า “จริยศาสตร์” แม้จะมาจากคำกรีกที่มีความหมายว่า “จารีตประเพณี” แต่ถูกจำกัดอยู่แค่ศาสตร์ทางด้านนามธรรม อันเป็นศาสตร์ที่บอกถึงสิ่งที่มนุษย์ควรทำและสิ่งที่มนุษย์ควรคิดว่าเป็นการถูกต้องที่จะทำ และมุ่งศึกษาทางด้านนามธรรมเพื่อใช้เป็นมาตรฐานที่เราใช้ตัดสินการกระทำว่าถูกหรือผิด ดีหรือชั่ว

ภาณุวัฒน์ กองราช (2554) ได้อธิบายความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ไว้ว่า เป็นเว็บพื้นฐานในการบริการที่จะให้แต่ละบุคคลสามารถสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบทั้งระดับเล็กหรือใหญ่ในสังคม มีการสร้างบัญชีรายชื่อผู้ติดต่อที่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือสิ่งที่สนใจเหมือนกันได้โดยผ่านการติดต่อกันเป็นเครือข่าย โดยเป็นการรู้จักกันต่อไปเป็นทอด ๆ คล้ายเครือข่ายใยแมงมุมที่โยงกันไปมาได้

คานท์ Immanuel Kant มีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ. 1724 - ค.ศ. 1804 เป็นนักปรัชญาตะวันตกชาวเยอรมัน ที่เชื่อว่า มนุษย์จะมีศีลธรรมที่แท้จริงได้นั้นต้องเกิดจาก

เจตนาดี (Good Will) ที่ปราศจากเงื่อนไข (Abbott, 1785, 10) หากกระทำอะไรลงไปแล้วถ้ามันจะดี มันต้องดีเสมอ ไม่เลือกสถานที่ ไม่เลือกเวลา ไม่เลือกผลของการกระทำ เช่น การเลือกพูดความจริง แน่แน่นอนได้ว่าบางเวลาเกิดเป็นผลดี บางเวลาเกิดเป็นผลเสีย แต่ก็เลือกที่จะพูดเฉพาะความจริงเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าเรายอมรับในผลแห่งการกระทำของเราอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งคานท์ก็กล่าวเสมอว่าการพูดความจริง เป็นสิ่งที่ถูกต้อง

แนวความคิดทางจริยศาสตร์ของคานท์เป็นลักษณะเหตุผลนิยม คือ เน้นที่เหตุผลมากกว่าที่จะเน้นความสุขเฉพาะตนเหมือนอย่างกลุ่มสุขนิยม เพราะเชื่อว่าศีลธรรมตามธรรมชาติที่มีในตัวมนุษย์ ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์โลกชนิดอื่น ๆ ทั่วไป ดังความรู้สึกพอใจในผัสสะซึ่งเป็นซากที่เหลืออยู่ของธรรมชาติ สัตว์ในมนุษย์นั้น จะต้องกำจัดให้หมดไป ชีวิตทางเหตุผลล้วน ๆ ควรจะได้รับการปลูกฝังลงไป คือควรปลูกฝังตนให้ดำเนินชีวิตไปในทางเหตุผลล้วน ๆ ไม่มีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องชักนำ วิศิน อินทสระ (2518) การปฏิบัติตนในสังคมย่อมที่จะมีรูปแบบหรือแนวทางที่ควรดำเนินการ ซึ่งคานท์เองก็เชื่อว่ารูปแบบหรือมาตรฐานของความประพฤตินั้นมีอยู่แล้วในกฎจริยธรรม ซึ่งมีความถูกต้องหรือความผิดอยู่ในตัวของมันเอง ผลของการกระทำไม่อาจเปลี่ยนแปลงกฎจริยธรรมนี้ได้ ดังนั้นคุณค่าทางจริยธรรมย่อมมีค่าของมันเป็นของตัวเองเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับกฎทางคณิตศาสตร์หรือตรรกศาสตร์ ซึ่งมนุษย์ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ตัดสินว่าถูกหรือผิด

คานท์เชื่อว่าจุดเริ่มต้นที่เหมาะสมที่สุดสำหรับปรัชญาศีลธรรม คือ การเริ่มต้นจากสิ่งที่เรานั้นรู้อยู่แล้วเกี่ยวกับศีลธรรม และจากนั้นเราจะสามารถดึงเอาหลักการพื้นฐานของศีลธรรมออกมาได้ ด้วยเหตุนี้คานท์จึงเริ่มจากการพิจารณาสามัญสำนึกของมนุษย์เกี่ยวกับศีลธรรมโดยดูว่าศีลธรรมของเรานั้นอะไรคือสิ่งที่มีค่าสูงสุด ซึ่งคำตอบของคานท์คือเจตนาดี นอกจากนี้คานท์ยังกล่าวว่า มนุษย์มีแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการกระทำจนเกิดความโง่เขลา ซึ่งเกิดจากอารมณ์ความรู้สึก และเหตุผล มีอยู่ 2 ระดับ คือ

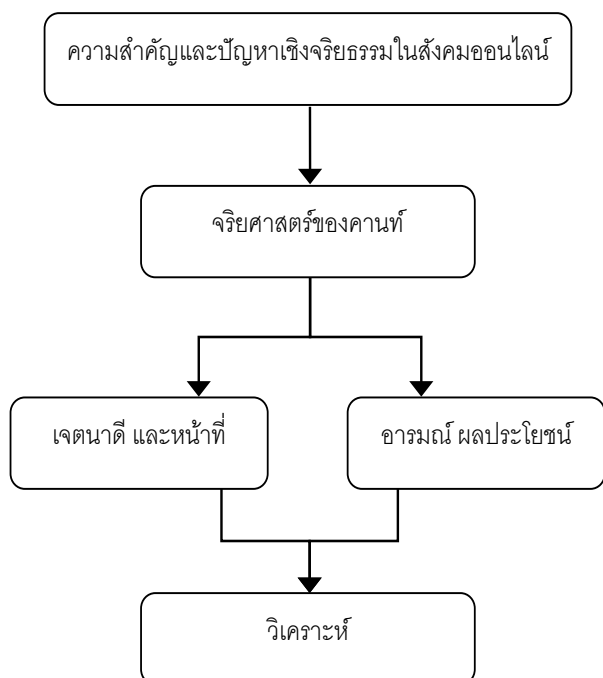
1. แบบมีเงื่อนไขที่เกิดจากความรู้สึกโดยพื้นฐานของมนุษย์มีความรู้สึก มีอารมณ์ไม่ว่าจะเป็น รัก โลภ โกรธ หลง กลัว เป็นต้น โดยที่สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ เมื่อเรามีความต้องการบางอย่าง ความ

ต้องการนั้นจะเป็นตัวกำหนดว่าเราควรทำอะไรหรือไม่ควรทำอะไร เพื่อที่จะได้บรรลุความต้องการ ดังที่คานท์ได้กล่าวว่า “สำหรับบุคคลที่การกระทำนั้นดีเพียงแค่นี้ในฐานะวิถีไปสู่สิ่งอื่นบางสิ่ง ประโยคคำสั่งนั้นก็จะเป็นแบบที่ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไข” (Abbott, 1785, p. 37)

2. แบบเด็ดขาดที่เกิดจากหน้าที่ การกระทำที่ถูกต้องย่อมมาจากเหตุผลภายในตัวมันเอง มากกว่าที่จะมีค่าของการกระทำที่เกิดจากแรงจูงใจที่มีเงื่อนไขทางความรู้สึก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์การสื่อสารบนสังคมออนไลน์ตามทัศนะของคานท์ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดกรอบแนวคิด ไว้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยการค้นคว้าและรวบรวมเอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊ก ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการพรรณนา (Description)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดแหล่งข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย(Simple Random Sampling) จากเว็บไซต์ประชาไท (www.prachatai.com) ที่ได้จัดกิจกรรมให้ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กร่วมโหวตเฟซบุ๊กแห่งปี 2017 โดยเลือกจาก 10 อันดับแรกที่ได้รับการโหวตมากที่สุด จากทั้งหมด 100 รายชื่อเฟซบุ๊ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้วิธีการสังเกตโดยศึกษาลักษณะของการแสดงออกผ่านตัวอักษร รูปภาพ วิดีโอ ที่ปรากฏในเฟซบุ๊ก แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบเอกสารโดยการบันทึกภาพหน้าจอข้อความนั้น ๆ ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องหรือเป็นประเด็นในทางจริยธรรม พร้อมทั้งบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกเป็นข้อความบรรยาย ทำให้สามารถบันทึกข้อมูลได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ พร้อมทั้งเอกสารที่ได้ทำการค้นคว้ามาได้เกี่ยวกับแนวความคิด ทฤษฎี หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏในปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อไปยังบุคคลอื่น ตัวอย่างที่แสดงออกถึงความมีจริยธรรมและไม่มีจริยธรรม จิตสำนึกในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กในแง่ต่าง ๆ และในงานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสังเกตเป็นเครื่องมือในการวิจัยทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษา จึงได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ถึง 25 มีนาคม พ.ศ. 2561

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกด้วยวิธีการสังเกตมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามลำดับเพจเฟซบุ๊กที่ได้ทำการสุ่มเลือกมา โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้ทำการเก็บบันทึก เพื่อให้เห็นถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทของสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นคือ 1) การกระทำดี ผลลัพธ์ดี 2) การกระทำดี ผลลัพธ์ไม่ดี 3) การกระทำไม่ดี ผลลัพธ์ดี และ 4) การกระทำ

ทำไม่ดี ผลลัพธ์ไม่ดี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการศึกษาข้อมูลพบว่า พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตในสังคมออนไลน์ คือ ความตั้งใจที่จะแสดงความคิดเห็น การแสดงออก ต่อสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นที่จะต้องเปิดเผยตัวตน ทำให้เกิดความกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากกว่าสังคมที่ต้องพบเจอหน้ากันโดยตรง ซึ่งการเกิดสังคมออนไลน์ขึ้นมา ทำให้มีกลุ่มคนที่มีลักษณะแนวคิดหรือทัศนคติที่ตรงกัน มีพื้นที่ในแลกเปลี่ยนความรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง หรือเพื่อความบันเทิง ซึ่งลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละคนมีทั้งด้านบวกและด้านลบ สังคมออนไลน์จึงจำเป็นต้องมีกฎและระเบียบบังคับให้ผู้มีความระมัดระวังในการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการดำเนินชีวิตจากโลกออนไลน์ สู่โลกแห่งความเป็นจริง เพราะชีวิตที่แท้จริงนั้นไม่ได้อยู่บนสังคมออนไลน์เพียงอย่างเดียว

ประเด็นปัญหาทางสังคมออนไลน์ที่นำมาวิเคราะห์มี 2 ประการคือ 1) ใช้หลักความเป็นสากล และ 2) คุณค่าของมนุษย์ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ว่า มีความเหมาะสมผลมากน้อยเพียงใด และประเด็นเหล่านั้นเมื่อใช้เกณฑ์ตัดสินของคานท์แล้วเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือการกระทำที่ผิด ดังต่อไปนี้

1. กรณีความเป็นส่วนตัว

การใช้เฟซบุ๊กถูกลดทอนความเป็นส่วนตัวจากการนำภาพของผู้ใช้งานไปโพสต์ยังเพจต่าง ๆ ซึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลนี้สู่สาธารณะชน โดยแสดงให้เห็นในแบบกลุ่มหรือในบัญชีทั่วไป แล้วถูกโจมตีด้วยคำพูดผ่านช่องแสดงความคิดเห็น ทำให้ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กที่เป็นเจ้าของภาพเกิดความเสื่อมเสีย อับอาย จากความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นดังกล่าวซึ่งในกรณีนี้ถือว่าผิดต่อกฎจริยธรรมของคานท์ ซึ่งจัดว่าเป็นการกระทำที่ผิด เนื่องจากสมาชิกมีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นบนภาพใด ๆ ซึ่งไม่ใช่รูปของตนเอง โดยแสดงออกซึ่งดูถูก ว่าร้าย ทำให้ อับอาย อันเป็นการกระทำที่ไม่เห็นคุณค่าของมนุษย์หรือการใช้มนุษย์เป็นเครื่องมือ เพื่อที่จะสร้างความพอใจหรือใส่ใจให้กับตนเอง แม้บุคคลนั้นจะกระทำสิ่งที่ผิดก็ตาม

คานท์ก็ปฏิเสธว่าการกระทำดังกล่าวจะยังไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่ดีได้ เพราะผู้ที่นำข้อมูลของผู้ที่กระทำผิดมาเผยแพร่ นั้นกระทำไปด้วยความรู้สึกละโมเลกุล ซึ่งตรงกับแนวคิดทางจริยศาสตร์ของคานท์ที่ว่า “บุคคลที่การกระทำนั้นดีเพียงแค่นั้นฐานะวิธิไปสู่สิ่งอื่นบางสิ่ง ประโยคคำสั่งนั้นก็ เป็นแบบที่ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไข” (Abbott, 1785, p. 37) ซึ่งเงื่อนไขที่ว่านั้น คือความรู้สึก อารมณ์ รัก โลภ โกรธ หลง และกลัว เป็นต้น ส่งผลให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ย่อม เป็นการกระทำที่มีถูกต้องตามหลักศีลธรรม

2. กรณีการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จ

ปัจจุบันปัญหานี้พบมากในสื่อสังคมออนไลน์ทุกประเภท ซึ่งเฟซบุ๊กจัดเป็นอีกแหล่งที่มีคนจำนวนมากนำไปขยายผลต่อหรือส่งต่อ บ้างทำให้เกิดความเข้าใจผิดโดยเจตนาทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง แต่บางกรณีเป็นการกระทำอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือเพราะมีเจตนาดีที่ต้องการแบ่งปันข้อมูล แต่ทั้งสองกรณีถือเป็นการกระทำที่ผิดตามเกณฑ์ตัดสินของคานท์เนื่องจากประกอบด้วยแรงจูงใจที่ขัดต่อกฎศีลธรรม เมื่อใดก็ตามหากมีแรงกระตุ้นจากภายนอก การกระทำตามหน้าย่อมไม่สมบูรณ์ แต่ในทางกลับกันก็มีผู้ใช้งานเฟซบุ๊กบางรายได้กระทำตามหน้าที่ในการเผยแพร่ข่าวสารที่ตนเองควรกระทำ เช่น เพจหมอแล็บแพนด้าได้นำเอาข้อมูลจากที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กกรายหนึ่ง ได้นำเสนอข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในกลุ่มผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยกล่าวว่าตนเองมีไอศกรีมจำหน่ายและไอศกรีมของตนเองนั้นสามารถรักษาโรคได้ทุกโรค หลังจากได้รับการตรวจสอบแล้วปรากฏว่าเป็นการหลอกลวงเพื่อโฆษณาขายสินค้าเท่านั้น (หมอแล็บแพนด้า, 2561) การนำข้อมูลเท็จมาโพสต์ในเพจของตนก็เพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กคนอื่น ๆ ได้เห็นว่าข้อความดังกล่าวเป็นข้อความอันเป็นเท็จ ซึ่งมีแรงจูงใจที่ต้องการให้ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กคนอื่น ๆ ได้รับข้อมูลที่ เป็นจริง ไม่ได้ปรารถนาให้มีคนชื่นชมหรือต้องการรางวัลใด ๆ เป็นการตอบแทน การกระทำเช่นนี้คานท์ยอมรับว่าเป็นการกระทำที่ดีที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม

3. กรณีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

ในประเด็นปัญหานี้มักพบอยู่ในรูปแบบของการหลอกลวงต่าง ๆ เช่น การซื้อ-ขายสินค้าออนไลน์ การล่อซื้อ การหลอกลวงเอาข้อมูลส่วนตัวไปใช้งาน ขึ้นชื่อว่า การหลอกลวงย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและถือว่าเป็นผิดวิบัติประสงค์ของคานท์ ถึงแม้ว่าการค้าขายต้องมีการเพิ่ม

ค่าส่วนต่างของต้นทุน เพื่อเป็นกำไรในการค้าขาย ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติ “เป็นหน้าที่ของผู้ขายที่จะไม่คิดราคาเกินจริงกับผู้ที่ได้รับประสบการณ์ และในกรณีที่มีการซื้อขายอย่างกว้างขวาง ผู้ขายที่สุจริตรอบคอบจะไม่คิดราคาเกินกว่าปกติ แต่จะตั้งราคาที่กำหนดแน่นอนสำหรับทุก ๆ คน” (Abbott, 1785, p. 15) แต่จะมีผู้ใช้งานเฟซบุ๊กบางรายใช้วิธีการซื้อขายอย่างตรงไปตรงมากับผู้ซื้อ กล่าวคือ มีการชี้แจงที่ชัดเจนจึงเข้าเกณฑ์ว่าเป็นการกระทำที่ดี ที่ไม่เอาเปรียบเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน แต่มีผู้ใช้งานเฟซบุ๊กบางรายใช้วิธีการขายสินค้า เพื่อนำรายได้ที่ได้จากขายสินค้าไปบริจาคหรือไปทำคุณประโยชน์ทางด้านอื่น ๆ ที่ไม่ได้ขายเพื่อหวังเฉพาะกำไรในการขายเพียงอย่างเดียว ในกรณีนี้คนทั่วไปอาจจะชื่นชมและยกย่อง แต่คานท์ปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่าเป็นการกระทำที่มีอารมณ์หรือความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อันเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือผิดหลักศีลธรรม ถึงแม้คนทั่วไปจะมองว่าเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมก็ตาม

4. กรณีการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์

การที่เราควรใช้ชีวิตที่มีค่านี้ไปพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ามากกว่าเดิม แต่กลับเอาแต่หมกมุ่นหรือเสพติดอยู่แต่สื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเพราะเหตุผลส่วนตัวหรือเหตุผลอื่น ๆ ก็ตาม มันไม่สามารถทำให้การดำเนินชีวิตดีขึ้นได้ มีแต่จะเสียสุขภาพจิตหากหมกมุ่นอยู่แต่สิ่งมกมาย คานท์กล่าวว่า “ความทุกข์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ จนรู้สึกคับแค้นใจต่อโชคชะตาที่เกิดขึ้นมา และปรารถนาที่จะตาย แต่กระนั้นก็ยังคงซึ่งไว้ชีวิตของตนเอง ไม่ใช่เพราะความรักในชีวิต หรือจากสิ่งอื่น ๆ แต่เป็นเพราะหน้าที่ที่เค้าผู้นั้นมี นี่เองจะถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางศีลธรรม” (Abbott, 1785, p. 16) ซึ่งการหมกมุ่นอยู่แต่สื่อสังคมออนไลน์นั้นตรงกันข้ามกับแนวคิดของคานท์โดยสิ้นเชิงในข้อที่ว่ามนุษย์ควรพัฒนากระตือรือร้นชีวิต จิตใจของตนเองให้ก้าวหน้าจนได้ไปให้ ได้ จะมีบางกรณีเช่นเพจเฟซบุ๊ก Lowcostcosplay มีที่มาจากการเป็นเด็กกำพร้าคนหนึ่ง ซึ่งเนื้อหา มีความสอดคล้องกับประเด็นนี้ กล่าวคือ ไม่เชื่อว่าการศึกษาคจะทำให้มนุษย์มีชีวิตที่ดีขึ้นได้ จึงเลือกทางผิด แต่ด้วยความที่ยังเป็นเด็ก และเป็นผู้มีจินตนาการเป็นทุนเดิม จึงได้ใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางในการพัฒนาตนเอง ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของชีวิตเป็นไปในทิศทางทางที่ดีขึ้นอย่างทันที นอกจากนี้ยังสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ติดตามและยังกล่าวอีกว่า

“ใครที่คิดหรือมีไอเดีย ลองทำเลยครับ อย่าไปกลัว ส่วนมากกลัว คิดเยอะ ชี้แจง เราต้องทำลายกำแพงตัวเอง บอกตัวเองไว้ว่าพรุ่งนี้โลกจะแตกแล้ว ทำเลย ไม่อย่างนั้นจะไม่มีใครเห็นผลงานหรือความคิดของคุณอีกต่อไป” (วรรณโชค ไชยสะอาด, 2559) เป็นคำพูดที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและส่งต่อความคิดดี ๆ เช่นนี้ไปยังผู้ใช้งาน เพชบุ๊คคนอื่น ๆ เพื่อให้มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต ซึ่งจัดว่าเป็นหน้าที่ที่มนุษย์คนหนึ่งพึงกระทำออกมา ไม่ใช่เพียงเพื่อชื่อเสียงเพื่อเงินทอง แต่เพื่อแสดงออกให้เห็นถึงความมีศักยภาพของมนุษย์คนหนึ่งที่จะพึงมี

สรุปแล้วประเด็นปัญหาในทางจริยธรรมที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันนี้มีมากการ จึงได้นำเฉพาะประเด็นปัญหาที่มีเนื้อหาชัดเจน อันเป็นที่ปรากฏอยู่บนสื่อสังคมออนไลน์อย่างเพชบุ๊ค โดยการคัดเลือกจากกิจกรรมที่ให้ผู้ใช้งานเพชบุ๊คร่วมโหวตเพชบุ๊คแห่งปี 2017 แล้วจึงนำเพจเพชบุ๊ค 10 อันดับแรกที่ได้รับการโหวตมากที่สุดมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ไปยังประเด็นปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นบนสื่อสังคมออนไลน์ แม้ว่ามีแนวคิดจริยศาสตร์ของคานท์อาจจะดูเป็นหลักเกณฑ์ที่ค่อนข้างตายตัว ไม่มีความยืดหยุ่นเนื่องด้วยคานท์เชื่อว่าความดีความถูกต้องนั้นไม่สามารถที่จะยืดหยุ่นให้กับความผิดได้เลยแม้แต่น้อย ถึงแม้ในความยืดหยุ่นนั้นจะประกอบไปด้วยความสงสารหรือความเห็นใจ คานท์กล่าวเสมอว่าอารมณ์จะเป็นตัวสำคัญทำให้เจตนาในการกระทำตามหน้าที่นั้นผิดไปจากเกณฑ์ทางศีลธรรม ซึ่งศีลธรรมของคานท์มีเพียงถูกกับผิด ไม่มีตรงกลาง แต่ผู้วิจัยเชื่อว่าหากการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ดีแล้ว แน่แน่นอนว่าเกณฑ์ในการตัดสินทางจริยธรรมของคานท์ย่อมสนับสนุน และสามารถตั้งเป็นกฎสากลได้ ถึงแม้ความน่าจะเป็นดังกล่าวอาจจะมีเพียงน้อย แต่ถือเป็นแนวทางที่สามารถแสดงให้เห็นถึงคุณค่าที่แท้จริงของมนุษย์ได้ เพื่อที่จะเป็นผู้ที่ทำตามเจตนาดีที่ทำตามหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ในทัศนะของคานท์

การอภิปรายผล

ประเด็นการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับจริยศาสตร์ของคานท์ในเชิงจริยธรรมนี้ ใช้วิธีการตัดสินคุณค่าของการกระทำโดยไม่พิจารณาผลของการกระทำ แต่อิงอาศัยหลัก “เจตนาดี” และ “หน้าที่” คือเน้นการกระทำที่ปราศจากเงื่อนไขหรือแรงจูงใจใด ๆ ที่ก่อให้เกิดการกระทำ ประกอบ

ไปด้วยสองส่วนคือ ส่วนแรกเป็นกฎสากลที่มนุษย์ทุกคนสามารถปฏิบัติร่วมกันหรือเหมือนกันได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “เราควรปฏิบัติต่อผู้อื่นเช่นเดียวกับที่ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา” และส่วนที่สองต้องไม่ปฏิบัติกับผู้อื่นในฐานะที่ใช้มนุษย์เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมายใด ๆ ทั้งนี้ มนุษย์มีคุณค่า และศักดิ์ศรี ในตนเอง ไม่ใช่วัตถุหรือสิ่งของที่จะสามารถบังคับกันได้ไม่ว่ามนุษย์จะมีเหตุผล หรือเป้าหมายใด ๆ ก็ตาม และประเด็นที่น่าสนใจคือปัญหาการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งพบมากในปัจจุบันเนื่องจากความง่ายในการเข้าใช้งาน และเพชบุ๊คเองก็ได้รับความนิยมในการเข้าใช้งานมากที่สุดเมื่อเทียบกับสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่น ๆ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2560, น. 57) แน่แน่นอนว่าการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์โดยรู้ไม่เท่าทันย่อมก่อให้เกิดโทษไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ ที่อาจจะถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวและก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีตามมาโดยการขโมยข้อมูลส่วนตัวไปใช้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้งานข้อมูลอันเป็นเท็จมาเผยแพร่ จะเห็นได้ว่าหากเรามองด้วยอคติผลย่อมเป็นไปตามกระบวนการตั้งที่ว่ามา แต่หากพิจารณาตามทัศนะทางจริยศาสตร์ของคานท์จะทำให้รู้ว่าเมื่อใดก็ตามที่เราได้ลงมือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ประกอบไปด้วยเจตนาดีที่มาจากหน้าที่ สิ่งที่ได้กระทำนั้นย่อมมีคุณค่าเสมอซึ่งเป็นคุณค่าที่มันมีในตัวของมันเอง ดังเช่นตัวอย่างของการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถพัฒนาตนเองทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงจากชีวิตที่แย่อสูชีวิตที่ดีขึ้นอย่างทันที และยังส่งผลต่อบุคคลอื่นคือการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ติดตามหรือผู้ที่เข้ามาชม แต่หากการกระทำดังกล่าวได้กระทำไปเพื่อหวังผลประโยชน์ สิ่งตอบแทนหรือความปรารถนาใด ๆ ก็ตาม การกระทำของผู้นั้นจะไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่ดีตามทัศนะทางจริยศาสตร์ของคานท์ทันที ดังที่คานท์ได้ว่า “สำหรับบุคคลที่การกระทำนั้นดีเพียงแค่นั้นในฐานะวิธีไปสู่สิ่งอื่นบางสิ่ง ประโยคคำสั่งนั้นก็เป็นแบบที่ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไข” (Abbott, 1785, p. 37) และแนวคิดเหล่านี้เองที่เป็นข้อยืนยันว่าคานท์มีแนวคิดทางจริยศาสตร์ที่ตายตัว และไม่มี ความยืดหยุ่นให้กับสิ่งใดสิ่งใด แม้ว่าผลที่ตามมาจะเป็นสิ่งที่ดีหรือเหมาะสมก็ตาม

บทสรุป

การศึกษาปัญหาสังคมออนไลน์ตามทัศนะของคานท์ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นบนสื่อสังคม

ออนไลน์ในปัจจุบันผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลจากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันมีผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมากและสามารถเข้าถึงอย่างไม่จำกัดทางด้านเพศหรือวัย โดยเฟซบุ๊กเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในการใช้งานบ่อยมากที่สุด และพบเป็นช่องทางที่พบปัญหามากที่สุดเช่นกัน พิจารณาจากการใช้งานโดยทั่วไปสามารถแยกได้เป็นสองประเด็นคือ 1) เบื้องต้นเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์และขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าใช้งาน 2) เกิดจากความเจตนาหรือความตั้งใจ ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งส่งผลกระทบต่อตนเองและต่อผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์คนอื่น ๆ ได้ อย่างไรก็ตามสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งคุณและโทษ ดังนั้นผู้ใช้งานควรที่จะพิจารณา และไตร่ตรองให้รอบครอบทุกครั้งก่อนการใช้งาน มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาอย่างไม่รู้ตัวได้

ในทางจริยศาสตร์ นักปรัชญาอย่างคานท์มีแนวคิดที่ชัดเจน คือ มีเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินการกระทำว่าการกระทำแบบใดถูกหรือแบบใดผิด ซึ่งมีหลักอยู่ 2 ประการคือ 1) สามารถทำให้เป็นสากลได้ และ 2) ความมีคุณค่าของมนุษย์ ทั้งสองหลักนี้จะช่วยตัดสินได้ว่าการกระทำใด ๆ ที่ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ได้กระทำไปแล้วนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ตั้งเป็นกฎสากลในสังคมออนไลน์ได้ ซึ่งคานท์เชื่อว่าผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์นั้นสามารถปฏิบัติร่วมกันได้อย่างเป็นสากล ที่มีแรงจูงใจเป็นตัวอย่างสำคัญทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ขึ้นมา นั่นคือแรงจูงใจจากเหตุผล และแรงจูงใจจากความรู้สึก ซึ่งสองประเภทไม่ได้มีความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องใด ๆ ต่อกัน เป็นเพียงสิ่งที่ใช้บ่งบอกว่าการกระทำของมนุษย์ที่ประกอบด้วยเหตุผลบริสุทธิ์ จะปราศจากความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงมีค่าทางศีลธรรม และตรงกันข้ามหากการกระทำของมนุษย์ที่ประกอบด้วยแรงจูงใจจากความรู้สึก จะ

ปราศจากเหตุผลในทันที จึงจัดว่าไม่มีค่าทางศีลธรรม

ปัญหาที่เกิดขึ้นบนสังคมออนไลน์ในปัจจุบันนี้ อาจจะถูกมองว่าผิดกฎศีลธรรมของคานท์ไปหมด แต่ยังมีส่วนเล็ก ๆ ที่ยังสามารถกล่าวได้ว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องไม่ จะเป็นการซื้อ-ขายที่โปร่งใสไม่ได้มุ่งหมายกำไรเกินความจำเป็น การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นจริงที่ไม่ได้ปรารถนาเสียงชื่นชมหรือรางวัลใด ๆ ตลอดจนการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และยังส่งเสริมให้ผู้ใช้งานคนอื่น ๆ นั้นมองเห็นถึงศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ภายใน อันเป็นแนวทางที่เป็นไปได้ตามแนวคิดทางจริยศาสตร์ของคานท์

ข้อเสนอแนะ

ควรนำหลักศีลธรรมของคานท์มาประยุกต์ร่วมใช้กับแนวคิดอื่น ๆ เช่นแนวคิดพุทธจริยศาสตร์ เนื่องจากแนวคิดทางจริยศาสตร์ของคานท์ค่อนข้างมีความตายตัวและขาดความยืดหยุ่น เช่น กรณีการละเมิดความเป็นส่วนตัวในมุมมองของคานท์จะมองว่า เป็นสิ่งที่ไม่ควรล่วงละเมิดผู้อื่นไม่ว่ากรณีใดก็ตาม แต่ในทางพุทธจริยศาสตร์มีความยืดหยุ่นคือ สามารถเข้าไปล่วงข้อมูลส่วนตัวของบุคคลนั้นได้หากเห็นว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดและควรที่จะต้องติดตามตัวมาลงโทษ หรือเพื่อแจ้งให้ผู้ใช้งานคนอื่น ๆ ได้รับทราบเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของผู้กระทำความผิด ซึ่งในทางพุทธจริยศาสตร์เองมองว่าหากกระทำเช่นนี้ ถือว่าเป็นการสร้างคุณมากกว่าสร้างโทษต่อสังคมหรือกลุ่มผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

ส่งเสริมแนวคิดจริยศาสตร์ของคานท์โดยนำแนวคิดบางประเด็นมาประยุกต์ใช้กับสังคมปัจจุบัน เช่น การใช้หลักการ “เจตนาดี” และ “หน้าที่” เช่น นำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม ที่ไม่อ้างอิง อารมณ์ ความรู้สึก หรือแม้แต่ผลประโยชน์

References

- Aattthaphat, C. (2000). *Characteristics and scope of philosophy and ethics*. Bangkok: Ramkhamhaeng University. (in Thai)
- Burawat, S. (2001). *Philosophy*. Bangkok: Siam. (in Thai)
- Chaisaard, W. (2016). *Turning life! “Lowcost cosplay” when the madness brings to riches “Anucha Sangchart”*. Retrieved from <https://www.posttoday.com/politic/report/446302>. (in Thai)
- Electronic Transactions Development Agency. (2017). *Thailand. Internet user profile 2017*. n.p. (in Thai)
- Kongratch, P. (2011). *Study of Teenagers’ behaviors in using social networking Sites (SNSs) in Thailand : A case Study of facebook*. Master of Socience Thesis Technology Management, Thammasat University. (in Thai)
- Mhorlappanda. (2018). *The crazy, ice cream to treat all Disease*. Retrieved from <https://facebook.com/MTlikesara/posts/718962374976616>. (in Thai)
- Phuwathit, W. (2002). The usefulness of online social media and ethical effects upon news reporting among journalists. *Executive journal*, 31(1), 166-174. (in Thai)
- Prachatai. (2017). *The facebook vote of the year 2017*. Retrieved from <https://prachatai.com/journal/2017/12/74695>. (in Thai)
- Technology Digital Division. (2016). *Lesson 8 social network*. Retrieved from http://csmju.jowave.com/cs100_v2/lesson8-1.html. (in Thai)
- Thongprasert, J. (2009). *Ethics and morality for improve life and social*. Bangkok: Mahachulalongkorn rajavidyalaya University. (in Thai)
- Thomas Kingsmill Abbott. (1785). *Fundamental principles of the metaphysics of morals*. London: New York and Bombay.
- Wongdtamma, T. (2011). *Introduction to ethics: Human and ideals and moral judgment*. Bangkok: Odeon Store. (in Thai)

